

Ovo su vam izvucene neke najosnovnije stvari iz finansija, da znate barem nesto kada budete isli na upis ocene.

Finansijski instrumenti – pravni ugovori koji daju vlasnicima pravo na ucesce u rezultatima poslovanja firme.

Finansijski ciljevi – pocetni, prelazni I krajnji

Upravljanje finansijama je kontinuirana delatnost aktivnost koja se sastoji u adekvatnom utvrdjivanju potrebnih finansijskih sredstava , njihovom pribavljanju iz najpovoljnijih izvora, racionalnoj upotrebi tih sredstava I njihovom pracenju, usmeravanju i kontroli kretanja, radi ostvarivanja finansijskih ciljeva preduzeca.

Politika :vremensko-genericki aspekt:

1. Politika finansiranja
2. Investiciona politika
3. Tekuca finansijska politika

Vremenski aspekt: dugorocna politika strukture i kratkorocna politika likvidnosti.

Blagajnik-finansijski profesionalac koji je odgovoran za finansiranje kompanije i za njen svakodnevni novceni tok.

Monetarno-kreditna politika je skup pravila, propisa, mera i instrumenata kojima se u M-K sferi regulise nivo, struktura i dinamika novcane mase. Njeni **instrumenti:**

- 1) Eskontna/diskontna stopa
- 2) Kamatna stopa
- 3) Stopa obavezne rezerve
- 4) Stopa rezerve likvidnosti
- 5) Osnovica za 3 i 4
- 6) Selektivni reeskontni krediti
- 7) Politika otvorenog trzista

Eskontna/diskontna stopa –kamatna stopa po kojoj NBS daje poslovnim bankama kredite za likvidnost (87 str)

Traznja > ponuda (inflacija) -- > raste kamatna stopa ; i obrnuto, deflacija

Novcana masa-indikator likvidnosti nacionalne privrede

Devize-sva potraživanja u inostranstvu u bilo kojoj valuti, bez obzira na način raspolaganja, kao i sve vrste efektivnog stranog novca. Valuta je samo efektivni strani novac. Slobodne i fiksne devize.

Valutni paritet-zakonom utvrdjeni vrednosni odnos jedne valute prema zlatu/drugoj valuti.

Banke : 1) emisione/centralne ili 2) poslovne

Vrste bankarskih poslova:

- Pasivni
- Aktivni
- Neutralni
- Sopstveni
- Poslovi banaka kao organa državne uprave

Kreditni:

- 1) (re)eskontni
- 2) Akceptni
- 3) Avalni ili kaucioni
- 4) Kontno0korentni
- 5) Lombardni
- 6) Hipotekarni

Akreditiv-instrument placanja.

1. Nostro i loro (uvoz i izvoz)
2. Opozivi i neopozivi
3. Potvrđeni i nepotvrđeni
4. Prenosivi i neprenosivi

Faktori razvoja finansijskog trzista: novac, monetarna politika ,inflacija i koncentracija kapitala.

Monetarna politika-politika emisije i povlacenja novca iz opticaja.

Menica-HoV izdatu u propisanoj formi, kojom jedno lice preuzima obavezu da isplati drugom licu ili po njegovoj naredbi određenu menicnu obavezu, odnosno novcani iznos u njoj u određeno vreme u određenom mestu. Trasant-izdao menicu, trasat-na njih se vuče menica. Vrste menica: 1) sopstvena-vlastica i 2) vucena-trasirana.

Cek-pismena isprava kojom njen izdavalac daje drugom licu da isplati cekovnu obavezu licu oznacenom u ceku, ili donosiocu, ako je cek izdat na donosioca. Postoje gotovniski, obracunski i barirani.

Cek je platni instrument, a menica kreditni.

Obveznica je vrsta obligacije, kojom se njen izdavalac obavezuje da će licu-donosiocu obveznice isplatiti određenog dana određeni iznos.

Futures ugovor-prenosiv ugovor o prodaji standardizovane količine tržišnog materijala. Swap-ugovor o istovremenoj promptnoj i terminskoj prodaji tržišnog materijala. Opcije –ugovori koji kupcu daju pravo da kupuje ili prodaje po određenoj ceni ili u određenom periodu. (izvedeni fin. instrumenti)

Akcionari stiču bogatstvo od firme na 2 načina: 1) dividendama i 2) porastom cene akcija.

Banka je finansijska institucija M-K sistema koja se profesionalno bavi uzimanjem i davanjem kredita, te posredovanjem u plaćanju.

Poslovni sistem (3 podsistema):

- 1) izvodjaci (finansijska f-ja, kadrovska, proizvodna, nabavna, investiciono tehnička)
- 2) informacioni (f-ja procesiranja podataka iz prošlosti, procesiranja pod u budućnosti, kontrola procesiranja podataka, analiziranje podataka)
- 3) upravljački (f-ja kontrole, f-ja pripreme i izvođenja, i f-ja planiranja)

Osnovni finansijski procesi.

- 1) Utvrđivanje potrebe za finansijskim sredstvima
- 2) Pribavljanje finansijskih sredstava
- 3) Upotreba finansijskih sredstava
- 4) Procenje usmeravanje i kontrola finansijskih sredstava

Koncipiranje i utvrđivanje strategije i taktike dugoročnog i srednjoročnog delovanja finansijskog poslovnog sistema kao dela složenog finansijskog sistema naziva se **finansijskom politikom**.

Tri ključna zadatka finansijskog menadžera:

- 1) finansijsko planiranje i predviđanje
- 2) upotreba kapitala
- 3) savetovanje pri donošenju poslovnih odluka

Privredni sistem je veliki složeni makroekonomski sistem koji ima niz svojih, za područje fin f-je, relevantnih podsistema i za koje možemo reći da čine finansijsko okruženje preduzeća. Ti podsistemi su:

- monetarno-kreditni
- devizni
- poreski
- bankarski
- spoljno-trgovinski
- carinski

Deflacija dovodi do pada opšteg nivoa cena roba i usluga i do porasta kupovne snage novca. **Inflacija** oznachava smanjenje kupovne snage novca u kojoj je ukupna nacionalna traznja veća od ukupne nacionalne ponude

Razlike izmedju cheka i menice:

- - cek je u osnovi platni instrument, a menica kreditni.
- - cek kao platni instrument mora da ima pokrice za njegovu isplatu i u trenutku njegovog izdavanja, a za menicu se mora obezbediti pokrice do dana njenog dospeća za isplatu.
- - cek je hartija od vrednosti koja je isključivo plativa po vidjenju te isplate. Ukoliko bi dospelost bila drugachije odredjena, ta isprava kao cek ne bi bila vazeca.
- - cek može da glasi i na ime donosioca, dok menica mora isključivo da glasi na ime.

- **Ucesnici na trzistu novca su** – centralna banka, poslovne banke i specijalizovane posrednicke fin. institucije.
- **Ucesnici na trzistu kapitala** – investitori, preduzetnici, posrednici, drzava.

3. Šta je samofinansiranje u užem, a šta u širem smislu?

U širem smislu – vrši prostu reprodukciju (podrazumeva da preduzeće ostvarenim finansijskim sredstvima može samo da finansira potrebe postojećeg obima);

U užem smislu – samostalno finansira proširenje i povećanje obima poslovanja (podrazumeva da preduzeće ostvarenim finansijskim sredstvima može samostalno da finansira povećanje obima).

Izvori samofinansiranja: amortizacija i dobit.

Pravila finansiranja-kriterijumi za izbor sredstava finansiranja.

- 1) Vertikalni metod finansiranja-pravila finansiranja bez obzira na imovinu (odnos sopstvenog i tuđeg kapitala; struktura kapitala)
- 2) Horizontalni-pravila finansiranja imovine (odnos sredstava u aktivi i njihovih odgovarajućih izvora iskazanih u pasivi.)

Pravilo za odnos osnovnog kapitala i rezervi - rezerve iznose oko 50% sopstvenog ili 25% ukupnog kapitala

Zlatno (bankarsko) pravilo finansiranja - Primljeni tuđi kapital se ne sme dugoročnije koristiti nego što je dobijen. Ovo pravilo ukazuje da sredstva za finansiranje i njihovo vremensko korišćenje moraju odgovarati po ročnosti.

Zlatno bilansno pravilo - Dugoročno vezana imovina (osnovna sredstva) treba da bude finansirana iz dugoročnih izvora, a kratkoročno vezana (obrtna sredstva) kratkoročnim kapitalom.

Pravilo 1:1 ukazuje na osnovni zahtev za jednakošću između gotovine, menica i dužnika sa jedne i kratkoročnog kapitala sa druge strane. Koristi se za utvrđivanje likvidnosti prvog stepena. **Pravilo 2:1** se koristi za utvrđivanje likvidnosti drugog stepena i zahteva da odnos obrtne imovine prema kratkoročnim obavezama bude najmanje 2:1

Struktura kapitala preduzeća predstavlja miks njegovog kapitala (akcije) i duga (hartije od vrednosti). **Optimalna struktura kapitala** je ona koja predstavlja optimalni bilans između rizika i prinosa i usled toga maksimizira cenu akcije.

Faktor poslovnog leveridža pokazuje koliko se puta brže menja poslovni rezultat nego što se menja prihod od prodaje.

Konzervativna finansijska politika podrazumeva ne samo da se trajna obrtna sredstva finansiraju iz dugoročnih izvora već i preostala obrtna sredstva, sve u cilju povećanja sigurnosti poslovanja preduzeća.

Agresivna finansijska politika prihvata da se deo trajnih obrtnih sredstava finansira kratkoročnim izvorima izlažući se pritom povećanoj nesigurnosti. Ne bi trebala biti trajna orijentacija preduzeća.

Komercijalni kredit odobrava jedno preduzeće drugom kao mogućnost plaćanja na duži rok. On podrazumeva krajnji rok do koga se nastale obaveze moraju platiti.

Neto kreditni bilans = sredstva data na zajam – sredstva uzeta na zajam.

Diskontni kredit je kredit kod koga se kamata plaća u trenutku preuzimanja kredita, a ne u momentu njegove otplate

Akcijski kapital-kapital koji preduzeće nabavlja emisijom običnih akcija na tržištu kapitala i njihovom prodajom

Vrste emisija akcija-javna,privilegovana,direktna prodaja

Amortizacija je jednostavno transformacija osnovnih sredstava u obrtna, odnosno gotovinu, pa stoga predstavlja priliv novca u različitim analizama, iako ne predstavlja nikakvo povećanje poslovnih sredstava.

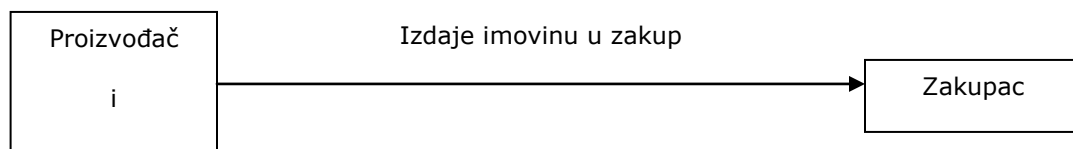
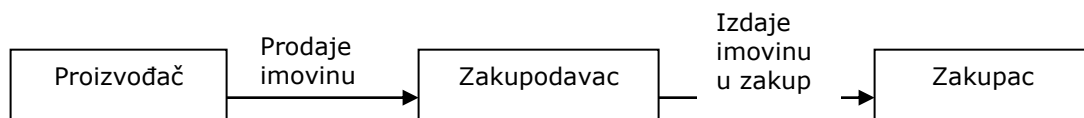
Lizing je sporazum o izdavanju u kome vlasnik nekog aktivnog sredstva, neke imovine, daje drugoj strani pravo na korišćenje te imovine uzvratajući nizom plaćanja.

Vrste lizinga:

- Direktna zakup;
- zakup uz zaduženost;
- prodaja i povratno uzimanje u zakup;
- zakup pune usluge;
- neto, čist zakup;
- operativni zakup; finansijski zakup.

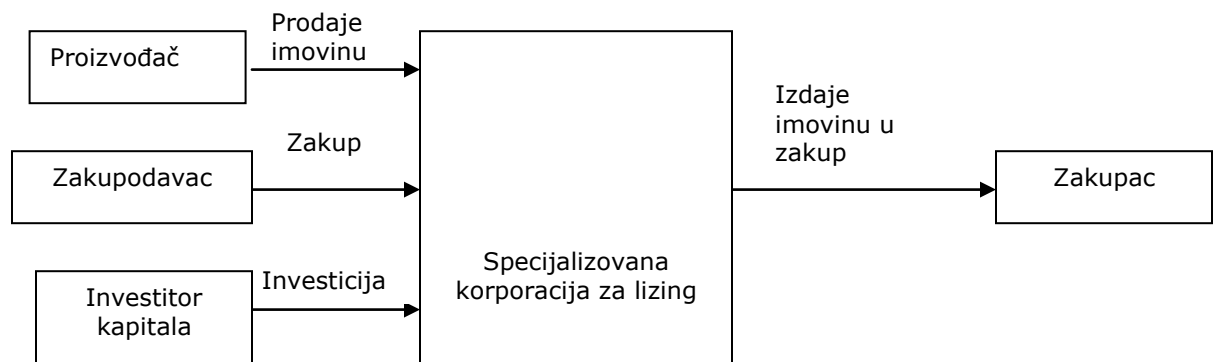
72. Objasnite direktan zakup. B

To je zakup sa samo jednim investitorom, zakupodavcem, koji poseduje pozajmljeno sredstvo.

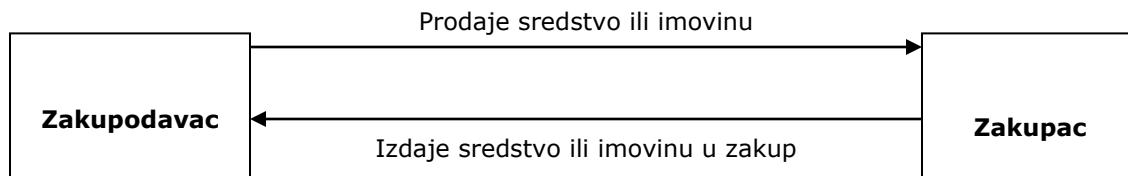
73. Objasnite zakup uz zaduženost. B

Zakup kod koga postoje i investitor vrednosnog kapitala i investitor duga. Zakupodavac investira samo jedan deo koštavanja sredstava (imovine), a ostalo uzima na zajam. Tako pojačava svoju investitorsku poziciju i povećava stopu prihoda. Popularan kad su u pitanju skupa sredstva, skupa imovina.

74. Objasnite prodaju i ponovno uzimanje u zakup. B

Transakcija pri kojoj preduzeće proda neko svoje sredstvo nekom zakupodavcu, pa onda to isto uzima u zakup.

To je način da preduzeće svoju investiciju u neko sredstvo pretvori u gotovinu bez gubljenja upotrebe nekog sredstva, tj. imovine.

75. Kakav je to zakup pune usluge? B

Preduzeće proda neko sredstvo zakupodavcu koji ga odmah ponovo izdaje tom preduzeću. Zakup u okviru koga zakupodavci pružaju i korišćenje nekog sredstva ili imovine i njegovo f-isanje.

76. Kakav je to neto čist zakup? B

To je zakup koji se odnosi na neko sredstvo ili imovinu bez ikakvih potpornih usluga (zakup letelice ili automobila)

77. Koja je razlika između operativnog i finansijskog zakupa?

Operativni zakup zakupcu omogućava privremeno korišćenje sredstva ili imovine (iznajmljivanje stana).

Finansijski zakup omogućava zakupcu korišćenje sredstva tokom čitavog njegovog veka trajanja. Sličan kupovini kuće uz hipotekarni zajam, posto zakupac dobija korišćenje sredstva skoro u celom njegovom veku trajanja. Koristi se kada je reč o sredstvima potrebnim na duže vreme, kao što su osnovno fabričko postrojenje i oprema. Od naročitog značaja je za finansijske rukovodioce, posto je veoma sličan kupovini nekog sredstva korišćenjem terminskog zajma kao načina finansiranja.

Dividende predstavljaju dobit na osnovu udela u akcionarskom kapitalu

Prelazne dividende preduzeće deli akcionarima u toku poslovne godine u zavisnosti od likvidnosti preduzeća i poslovnih rezultata, i to po stopi koja može da se razlikuje od konačne stope. Na kraju poslovne godine preduzeće deli akcionarima konačne dividende

Interkalarne -koje se isplaćuju pre nego što akcionarsko društvo započne poslovne aktivnosti

Filozofije planiranja: zadovoljavajuće, optimizirajuće, inovativno

Finansijsko planiranje predstavlja predviđanje, odnosno usmeravanje, usklađivanje i raspoređivanje elemenata finansijske funkcije preduzeća. Predmet finansijskog planiranja je planiranje finansijskih tokova, struktura i konstrukcija.

Zadatak finansijskog planiranja:

- 1) Da anticipira potrebe za finansijskim sredstvima za budući poslovni period;
- 2) utvrdi izvore sredstava i upotrebu sredstava kada se radi o njihovom ulaganju;
- 3) proceni poslovne rezultate koje treba ostvariti korišćenjem tih sredstava.

Finansijski planovi prema svrsi sastavljanja:

- 1) Planove priliva i odliva (planovi toka novčanih sredstava i planovi likvidnosti);
- 2) planove pojedinih vrsta sredstava za rad i njihovih izvora (planovi OBS i planovi stalnih sredstava);
- 3) planove prihoda i rashoda (te bruto i neto dobiti).

Planirani BU-to je projekcija planiranih prihoda, troškova i profita za neki vremenski period, data na osnovu segmentnih planova (plan troškova, prodaje, novčanih tokova).

Planirani bilans stanja treba da pokaže očekivanu strukturu sredstava i izvora sredstava na početku i kraju perioda, kao i promene koje se očekuju u kvalitativnom smislu.

Budžet predstavlja jedno formalno izlaganje očekivanih obima proizvodnje, prodaja, rashoda i drugih finansijskih veličina. Primenjuje se za stvaranje procene budućih finansijskih potreba firme. Proforma-vrsta budžeta.

Svaki budžet se može podeliti na operativnu i finansijsku komponentu.

Operativni budžet obuhvata plan fizičkog proizvoda u okviru proizvodnje, i međuzavisnosti svih finansijskih i fizickih faktora koji su tu uključeni.

Finansijski budžet daje stavke kapitalne prirode operativnom budžetu. Rezultira prezentiranjem proforma knjigovodstvenog bilansa (bilansa stanja) i godišnjeg gotovinskog budžeta. **Vrste finansijske analize:**

1. analiza sredstava i izvora sredstava
2. analiza likvidnosti (priliva i odliva)
3. analiza rashoda i prihoda
4. analiza uspesnosti poslovanja

Vrste bilansa:

- osnivacki (pocetni)
- periodicni
- kratkorocni
- poreski (fiskalni)
- kreditni
- fuzioni
- konsolidovani
- godisnji-zavrsni
- bilansi saniranja
- likvidacioni
- integralni
- knjigovodstveni bilansi (prometni i saldo bilansi)
- inventarni i uspesni bilans

Godisnji obracun sadrzi:

- bilans stanja
- bilans uspeha
- bilans novcanih tokova
- izvestaj o promenama na kapitalu
- napomene uz finansijski izvestaj

Bilans uspeha- prikaz kvalitativne i kvantitativne strukture prihoda i rashoda.

Faktori politike dividendi

1. Porezi i poreska politika;
2. troškovi emisije;
3. transakcioni troškovi;
4. institucionalna ograničenja i
5. sklonost dividendama.

Vrste poreza: PDV, porez na dobitak, porez na imovinu, porez na dohodak

Pocetni kapital se moze nabaviti: sponzori, fond za razvoj (start up krediti), kredit kod banke I IPA fondovi.